

ДОКУМЕНТИ

Акм

Днес, на 15-й януарий, 1895 година от рождество-то на Господа, Ис. Христа, в (5) пет часа преди пладне по Европейски в князуването на Н. Ц. В. Фердинанд Първи в селото Радне-махле (Старозагорско) в къщата на баба Мариница, в присъствието на баба-акушерката Цвета Петрова (баба Петровица), родена из г. Чирпана, живуща в Стара Загора и временно в с. Радне-махле по причина, че дъщеря ѝ Стана е учителка в селото; в присъствието на Гена Бонева Дъльз-Желева (майка на Анастасия М. Касабова – родена Бонева) из г. Стара Загора, дошла нарочно из с. Опан, гдето временно пребивава при дъщеря си Мария Христакева като учителка там, за причинението на настоящий акт; в присъствието на Пена Георгиева из г. Чирпан, временно живееща в с. Радне-махле; в присъствието на Мильо Г. Касабов (мъж на Анастасия М. Касабова – родена Бонева) из г. Чирпан, временно живеещ в с. Радне-махле като учител – Анастасия М. Касабова – родена Бонева, из Стара Загора, живуща в г. Чирпан и временно в с. Радне-махле при мъжът си Мильо, роди отроче от мъжкий пол след 28-часови родилни болки.

За удостоверение на всичко гореизложено се подписваме ний присъстващите.

Майка:.....
(погнус)

Баща:.....
(погнус)

Присъствуящи:

Баба-акушерка: Цвета Петрова –
(погнус)

Пена Георгиева –
(погнус)

Актът е ръкописен, изготвен от Мильо Касабов и подписан от свидетели на раждането на Георги Миаев Касабов. Оригиналът се съхранява в Къща музей „Гео Миаев“, Стара Загора.

**Препис-извлечение от главната книга
на реалната гимназия
„Иван Вазов“ в Стара Загора**

I а клас 1904–1905 г.

№ 23, Георги Касабов

Предмети	Ноем.	Ян.	Март	Май	Юни	Средна годишна бележка
Закон божи	4		4	4	4	Добър
Български език	4	4	3	4		Добър
Френски език	4	5	5	5		Мн. добър
Аритметика	4	4	3	3	3	Среден
Зоология	4	4				Мн. добър
Ботаника	5	5				Мн. добър
Вс. история	5	5	5	6	6	Отличен
География	5	5	6	6	6	Отличен
Рисуване	3	3	3	3	3	Среден
Краснопис	4	4	4	4	4	Добър
Пеене	3	4	4	4	4	Добър
Гимнастика	4	4	4	6	5	Мн. добър
Ръчна работа	3	4	4	4	4	Добър

Поведение... ..Примерно
 Прилежание... ..Примерно
 Външност на ученическите работи.Хубава
 извинени... .. — —

Отсъствия:

неуизвинени... .. 2

2

Ученикът Касабов Георги минава във II клас.

Предмети	Ноем.	Ян.	Март	Маѝ	Юни	Средна годишна бележка
404 Закон божи	5		5	5	6	Отличен (6)
Български език	4		4	4	4	Добър (4)
Френски език	5		4	4	4	Добър (4)
Аритметика	5		4	4	3	Добър (4)
Геометрия	4			4	5	Добър (4)
Зоология	5		4			
Ботаника		4	4			Добър (4)
История	5	5	6	6		Отличен (6)
География	5	5	5			Мн. добър (5)
Рисуване	4	5	6	6	6	Отличен (6)
Краснопис	3	4	3	4		Добър (4)
Пеене	4	4	4	—	4	Добър (4)
Гимнастика	4	4	4	4		Добър (4)
Ръчна работа	4	3	4		4	Добър (4)

404
Гео Мисев. Том V

Поведение...	Примерно
Прилежание...	Примерно
Външност на ученическите работи...	Хубава
извинени			11	27	4	42
Отсъствия:						
неизвинени...	1

Ученикът Георги Касабов минава в III клас.

Предмети	Ноем.	Ян.	Март	Маї	Юни	Средна годишна бележка
Закон божи	5	4	4	4		Добър (4 1/2)
Български език	4	4	4	4		Добър (4)
Френски език	4	3	4	5		Добър (4)
Аритметика	4	4	4	4		Добър (4)
Геометрия	4	3	4		3	Добър (3 1/2)
Физика	5	5	5		5	Мн. добър (5)
Химия		5	5		5	Мн. добър (5)
Антропология	4	4				Добър (4)
Минералогия	4	4				
История	5	5	5		5	Мн. добър (5)
География	5	3				Мн. добър (4 1/2)
Граждан. учение	5	5				
Рисуване	6	6	6		6	Отличен (6)
Пеене	4	4	4		4	Добър (4)
Гимнастика	3	4	4	4		Добър (4 1/2)
Ръчна работа	4	—	—	—	—	Добър (4)

Поведение... ..	Примерно		
Прилежание... ..	Постоянно		
Външност на ученическите работи... ..	Хубава		
извинени	6	1	7
Отсъствия:			
неизвинени	1	1	2

Ученикът Касабов Георги минава в IV клас.

Предмети	Ноем.	Ян.	Март	Май	Юни	Средна годишна бележка
406	Български език	5	5	6	5	Мн. добър (5)
<i>Гео Минаев. Том V</i>	Френски език	3	4	4	5	Добър (4)
	Алгебра	3	4	4	3	Среден (3)
	Геометрия	3	4	3	2	Среден (3)
	Химия	2	3	4	3	Среден (3)
	Ботаника	2	4	4	4	Добър (3 1/2)
	История	3	4	5	4	Добър (4)
	Рисуване	6	6	5	5	Мн. добър (5)
	Гимнастика	3	4	4	4	Добър (3 3/4)
	Поведение	5	6	6	6	Примерно
	Прилежание					Постоянно
Външност на ученическите работи					Хубава	
	извинени			4	4	8
Отсъствия:						
	неизвинени			1		1

Ученикът Касабов Георги минава в V клас.

Предмети	Ноем.	Ян.	Март	Май	Юни	Средна годишна бележка
Български език	4	5	5	4		Мн. добър (4 ¹ / ₂)
Руски език	4	4	4	5		Добър (4,25)
Френски език	5	4	5	6		Мн. добър (5)
Аритметика	3	2	3	3		Среден (2,75)
Геометрия	3	3	3	3		Среден (3)
Дескрип. геометрия	3	4	5	4		Добър (4)
Физика	—	3	3	3		Среден (3)
Химия	4	4	5	5		Мн. добър (5)
История	4	4	3			Добър (3 ² / ₃)
Рисуване	6	5	6	6		Отличен (5 ³ / ₄)
Пеене	—	—	5	5		Мн. добър (5)
Гимнастика	3	4	4	4		Добър (3 ³ / ₄)
Зоология	4	4	5	5		Мн. добър (4 ¹ / ₂)

Документи

407

Поведение... ..						Примерно
Прилежание... ..						Примерно
Външност на ученическите работи... ..						Хубава
извинени				1		1
Отсъствия:						
неизвинени	1	2	3	4		10

Ученикът Касабов Георги минава в VI клас.

Забележка: Не си носи навреме и редовно училищните си потреби. Поведението му за срока е н о х в а н о (5).

Предмети	Ноем.	Ян.	Март	Май	Юни	Средна годишна бележка
408	Български език	3	4	4	3	Добър (3 1/2)
Гео Милаев. Том V	Руски език	3	3	—	4	Среден (3 1/2)
	Френски език	4	4	—	4	Добър (4)
	Алгебра	2	2	3	2	Слаб (2)
	Геометрия	2	2	2	2	Слаб (2)
	Дескр. геометрия	3	4	4	3	Добър (3 1/2)
	Физика	4	—	4	4	Добър (4)
	Химия	3	4			Добър (3 1/2)
	Антропология	4	—	—	4	Добър (4)
	История	4	4	5	5	Мн. добър (4 1/2)
	География	4	2	4	4	Добър (3 1/2)
	Психология	3	—	—	—	Среден (3)
	Рисуване	5	5	5	5	Мн. добър (5)
	Пеене	3	5	4	4	Добър (4)
	Гимнастика	3	4	3	4	Добър (3 1/2)
	Поведение	6	6	6	6	Примерно (6)
Прилежание...	Примерно
Външност на ученическите работи	Хубава
	извинени		4			14 18
Отсъствия:						неизвинени

Касабов Георги ще държи поправителен изпит по алгебра и геометрия.

Предмети	Ноем.	Ян.	Март	Маї	Юни	Средна годишна бележка
Закон божи	4	4	6			Мн. добър (4 ² / ₃)
Български език	4	5	4			Добър (4 ² / ₃)
Френски език	4	5	5			Мн. добър (4 ² / ₃)
Алгебра	4	3	3			Среден (3 ¹ / ₃)
Геометрия	—	3	3			Среден (3)
Дескр. геометрия	—	3	3			Среден (3)
Физика	4	3	4			Добър (3 ² / ₃)
Химия	4	4	5			Добър (4 ¹ / ₃)
Минералогия	4	3	4			Добър (3 ² / ₃)
Вс. история	4	3	4			Добър (3 ² / ₃)
География	4	3	4			Добър (3 ² / ₃)
Етика	—	—	4			Добър (4)
Логика	—	3	4			Добър (3 ¹ / ₃)
Рисуване	4	5	5			Мн. добър (4 ² / ₃)
Пеене	—	5	6			Отличен (5 ¹ / ₂)
Поведение	5	6	6			Примерно
	извинени			6	39	45
Отсъствия:						
	неизвинени	5				5

Забележка: Хвърляя обидни думи към едного от другарите си. Наказан по § 120, т. 1а и поведението му за I срок е по х в а л н о. №9 на протокола от 15.XI.1910 г.

Преписът-извлечение се съхранява в Къща музей „Гео Милев“, Стара Загора.

[Посвещение на Библията]¹

410

Гео Милев. Том V

На многообичния ми първороден син Георги при встъпването му в живота след завършването на средното си образование (1911) за ръководство му предавам този най-верен компас за преминаване безвредно през бурното житейско море и за пристигане благополучно на спасителний бряг.

Завети:

1. Най-важното в живота е да знаеш на всяко време в какви отношения си с Бога; да можеш да кажеш всеки момент както Давида:

„Но Бог ще избави гушата ми из ръката адова, защото ще ме приеме.“

2. За да имаш представа за ролята на личността в живота, за големите персони, за даровитите, за богатите със слова и материално, изучи обстойно целия псалом 49 и гледай да не бъдеш като човека, визиран в стих 20 на този псалом.

3. Прочитай редовно Библията.

4. Спиртни пития и тютюн не употребявай. Забвешай това също и на потомството си.

5. Пази се от излишество.

6. Записвай тук всички важни събития през живота си.

Бог да бъде всякога и навсякъде с тебе.

Амин.

Любящият те баща М. Касабов

Ст. Загора

¹ Посвещението е написано на първата страница на Библията, която бащата е подарил на Гео Милев при завършване на гимназия. Библията се съхранява в Народната библиотека „Кирил и Методий“, София.

**Сведение
за заплатата на подпоручика
от 34-ти п. Троянски полк**

Касабов Георги Милев¹

411

За кой месец	Следва се да получи		Авансирано му		Чрез кого и кога му е авансирана сумата
	лв.	ст.	лв.	ст.	
Април 1917 г.	2210	57	400	—	29.VI. 17 г. — Скоп. б-ца
Маї „	147	82	300	—	9.IX. „ — Инт. София
Юни „	145	82	100	—	23.X. „ Инт. София
Юли „	147	82			
Август „	147	82	800	—	22.XII. „ — „ София
Септември „	138	07	1700	—	2.II. 18 г. „ София
Октомври „	351	03			
Ноември „	444	57	587	—	11.V. 18 г. — Гл. мил. упр.
Декември „	449	32	660	—	30.V. 18 г. — „ „ „
Пособие за облек- ло и обзавеждане	474	80	500	—	3.VI. „ „ „ „
Януари 1918 г.	449	32			
Февруари „	426	82			
Март „	454	63			
Април „	661	10			
Маї „	513	21			
Всичко	5163	21	5147		

Командир на полка
Подполковник: (п/
Деловод. ковчежник: (п/

*Съхранява се в Народната библиотека „Кирил и Методий“, София.
¹ В архива на Гео Милев се пази и друго сведение за заплатата
му, но това дава някои данни за неговото местопребиваване.*

Открит лист

412

Гео Милев. Том V

Министерство
на войната
Канцелария
Инспекторска
част № 402
22 януари 1918
София

Министерството на войната, по заповед на Господина Министъра, дава настоящия открит лист на Подпоручика от 34 пехотен полк Милев Георги в удостоверение на това, че му се разрешава да замине зад граница за специално лекуване, на срок (4) четири месеца.

Умоляват се нашите и съюзните нам военни и административни власти да не му препятстват при преминаване границата и пътуването му.

Началник на Канцеларията
от Генералния щаб
Генерал-лейтенант: (п)

Началник на инспектор. част
Подполковник: (п)

Съхранява се в Народната библиотека „Кирил и Методий“, София.

Свидетелство за венчание

38

Епархия: Софийска
 Окръжие: Софийско
 Околия: Софийска

Вр. 1580

413

Документи

В тринадесети ден на месеца юни от хиляда деветстотин и деветнадесето лето, при свещенодействието на голуподписания свещеник Йордан Алексиев, служещ в църквата „Св. В. М. Георгий“ в гр. София, и свидетелството на кума Никола Икономов из гр. София, венча се Георги Милев Касабов, роден в с. Радне-Махле (Ст. Загора) на 15 януари хилядо осемст. деветг. и пета год., живуц сега в гр. София, околия Софийска, окръг Софийски, син на Мильо Георгиев и на Анастасия Бонева на първи брак с Милица Димова Керанова, родена в гр. Брезник на 27 март хилядо осемст.деветг. и първа год., живуца сега в гр. София, околия Софийска, окръг Соф., дъщеря на Димо Т. Керанов и на Петрия Димитрова.

При извършване бракосъчетанието младоженците ни заявиха, че те желаят да встъпят в законен брак, по доброволно и взаимно съгласие, без никакво външно принуждение. Обредът на бракосъчетанието се извърши в църквата „Св. В. М. Георгий“ в присъствието на свидетелите Никола Икономов и Недялка Георгиева (Алексиева).

Младоженци: Г. Милев
 Милка Керанова

Кум: Н. Икономов

Свидетели: Н. Икономов
 Н. Алексиева

№ 472

БЪЛГАРСКА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА

СВИДѢТЕЛСТВО ЗА ВЪНЧАНИЕ

Епархия Варненска
Окръжие Варненска
Околия Варненска

38

Вр. 1580

Въ тринадесетия ден на мѣсеца Юни отъ хилядо деветстотин и деветнадесет лѣто, при свещенодѣйствието на долуподписания свещеникъ Йорданъ Алексиевъ, служащъ въ църквата „Св. В. М. Георги“ въ гр. Варна и свидѣтелството на кума Никола Икономовъ изъ гр. Варна, вѣнча се Георги Милевъ Касабовъ роденъ въ с. Радне Моле (ст. Загор.) на 15^{ти} децарий хилядо осемст. девед и пет год., живущъ сега въ гр. Варна околия Варненска окръгъ Варненскъ, синъ на Мили Георгиевъ и на Анастасия Банева на първи бракъ съ Милица Дилова Керанова родена въ гр. Трън на 27^{ми} мартъ хилядо осемст. девед и първа год., а живуща сега въ гр. Варна околия Варненска окръгъ Варненскъ, дъщеря на Дило М. Керановъ и на Петрица Димитрова

При извършване бракосъчетанието младоземците ни заявиха, че тѣ желаятъ да встъпятъ въ законенъ бракъ, по доброволно и взаимно съгласие, безъ никакво външно принуждение. Обредътъ на бракосъчетанието се извърши въ църквата „Св. В. М. Георги“ и съдействието на свидѣтелитъ Никола Икономовъ и Кузьмъ

Младоземци

Михаилъ Касабовъ

Свидѣтели

Н. Икономовъ

Енохосвещенникъ: Св. Йорданъ Алексиевъ

Свидетелството се съхранява се в Къща музей „Гео Милев“, Стара Загора.

Възлага му се постановката на „Мъртвешки танц“

П Р О Т О К О Л № 66
30 август 1919 г.

415

Документи

След като изслуша изработения от кандидата за режисьор Г. Милев план върху постановката на пиесата „Мъртвешки танц“¹, Артистическият комитет днес, с участието на всички артисти-режисьори, се събра и като обсъди: дали от изложения план може да се заключи, че кандидатът ще бъде в състояние да приложи и технически на сцената своите схващания и начини за интерпретация, някои от които изглеждат крайно новаторски и в известна степен неотговарящи на досегашното развитие на нашия театър, намери:

Изложеният пред Артистическия комитет и артистите план за поставяне на „Мъртвешки танц“, изработен от Г. Милев, са сериозен труд, който дава достатъчно предварителен кредит на кандидата, за да му се поверят артистически сили, с които да пристъпи към прилагане на своите сценични познания. Що се отнася до някои негови схващания и възгледи, които са предмет на разностранчива критика, комитетът мисли, че времето, опитът, действителността и нашите условия ще извършат сами неизбежната корекция върху работата и схващанията на кандидата, стига той да прояви данни и похвати на режисьор. Вследствие на това заключение комитетът реши:

Да възложи режисурата на пиесата „Мъртвешки танц“ върху дебютанта Г. Милев, като му даде всички възможни за времето и условията улеснения и съдействие за целта, с уговорка, ако в непродължително

лен срок констатира, че кандидатът притежава само известни литературно-технически познания за поставяне на пиеси, а е съвсем чужд за техническото и материалното въплъщение върху рампата на тия свои познания, комитетът да вземе навреме съответно решение по отношение на гебютанта и поставянето на пиесата „Мъртвешки танц“.

Председател:
Божан Ангелов

Членове : Васил Курков
Кръстю Сарафов
Константин Мутафов
Гено Киров
Иван Попов
Сава Огнянов

Съхранява се в Протоколната книга на Артистичния съвет – Драма при Народния театър „Иван Вазов“.

¹ „Мъртвешки танц“ – драма от Аугуст Стриндберг.

Решението да се включи пиесата в репертоара на Народния театър е взето на 28 август 1919 г., когато се разпределят и ролите (протокол №64 в протоколната книга на Артистичния съвет).

Заявление за безплатни билети

До Господина
Директора на Свободния театър
в София

417

Документи

З А Я В Л Е Н И Е
от редакционния комитет¹ на сп. „Везни“

Господине Директоре,

Молим да се издаде една безплатна карта за посещаване представленията на Свободния театър, която ще се ползва от редакцията на сп. „Везни“.

София
2 януари 1920 г.

С почитание
Редакционен комитет:
Гео Милев
Г. Михайлов
Хр. Туджаров²
Людмил Стоянов

Съхранява се в Народната библиотека „Кирил и Методий“, София.

¹ *Фактически редактор и издателя на сп. „Везни“ е Гео Милев. По-близките му приятели и сътрудници наистина са помагали в редактирането на списанието, но едва ли могат да се определят като членове на реално организиран редакционен комитет. Обаче Гео Милев извънредно много е държал да се представя редактирането на „Везни“ от редакционен комитет. Показателна в това отношение е следната бележка, написана от него:*

„Е д н а к о р е к ц и я. В някаква биографична бележка в сборник „Жътва“, която ми е написал редакторът на сборника г. В. Добринов и за която не съм молил, аз съм обявен като „редактор на сп. „Везни“. Грешка. Сп. „Везни“ се редактира от редакционен комитет, на който аз съм член, и се издава от книгоиздателство „Везни“, на което аз съм бил досега редактор.“ (Сп. „Везни“, 30 ноември 1919; год. I, кн. 4, стр. 108).

² Христо Туджаров е фамилието име на поета Христо Ясенов.

**Възлага му се постановката
на „Гиг и неговият пръстен“**

П Р О Т О К О Л № 105
9 април 1920 г.

419

Документи

.....
.....
.....

Възлага се на Г. Милев да режисира пиесата „Гиг и неговият пръстен“¹, за да се провери за втори път, доколко са основателни неговите домогвания да заемат мястото на режисьор в Народния театър.

.....
.....

Прегледател: Б. Ангелов
Членове: Никола Атанасов

Съхранава се в Протоколна книга на Артистичния съвет – Драма при Народния театър „Иван Вазов“.

¹ „Гиг и неговият пръстен“ е драма от големия немски драматург Фридрих Хебел (1813–1863), автор и на извънредно популярната у нас преди Освобождението пиеса „Многострадална Геновева“.

„Гиг и неговият пръстен“ е включена в репертоара на Народния театър още на 31 юли 1919 г., когато са разпределени и ролите (протокол №54 в протоколната книга на Артистичния съвет).

Даали Гео Милаев е работил изобщо върху постановката на драмата, не е известно. Тя не е представена на сцената на Народния театър.

№ 1057

Ний Борис Третнс Божия милост и народната воля
Цар на Българите

420

Гео Милев. Том V

В знак на НАШЕТО особено благоволение награждаваме
писателя
Гео Милев
с Кавалерския кръст
от нашия
Народен орден „За гражданска заслуга“

Заповядаваме да му се даде настоящата ГРАМОТА,
скрепена с печата.

София, 24 октомври 1920

Канцлер на Ордените.....
Секретар.....

*Оригиналът на грамотата се съхранява в Къща музей
„Гео Милев“, Стара Загора.*

№ 1054

НИИ БОРИСЪ III
СЪ БОЖИЯ МИЛОСТЪ И НАРОДНАТА ВОЛЯ
ЦАРЬ НА БЪЛГАРИТЪ.

Въ знакъ на НАШЕТО особено благоволение, награждаваме

писателя

Гео Милевъ

съ

Навалерския кръстъ

Заповѣдваме да му се даде настоящата ГРАМОТА скръпена
съ печата.

София, 24. октомври 1920

Канцлеръ на Орденитъ: *С. Стойковъ*

Секретарь:

Др. В. Милевъ

Награда с орден „За гражданска заслуга“

422

Гео Милев. Том V

Министерство
на
НАРОДНОТО ПРОСВЕ-
ЩЕНИЕ
№32330
1 ноември 1920 год.
гр. София

До Господина
Г. Милев
писател
в гр. София

В деня на петдесетгодишнината от литературната деятелност на ИВ. ВАЗОВ, 24 октомври 1920 год., ден за прослава не само за поета и неговото творчество, но и един голям празник на българската литература, в тоя ден на бляскав апофеоз на българския творчески гений и българската култура, повереното ми Министерство, към което единодушно са се присъединили всички просветни учреждения в страната, като отдава на мастития народен поет ИВ. ВАЗОВ данта от почит, която той е заслужил с труженичеството си в продължение на половин век, чувствува се длъжно в името на прославения поет, под патронажа и знака на неговото дело да отдаде данта от признание и почит, която се пада на всички заслужили труженици в полето на родната култура.

По този случай НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО ЦАРЯТ в знак на признание и висока оценка на Вашата деятелност като писател по мое представление благоволи да Ви награди с ордена „За гражданска заслуга“, пета степен, която Ви се изпраща.

София, 24 октомври 1920 година.

Министър на Народното Просвещение: подпис
(Стоян Омарчевски)

Съхранява се в Къща музей „Гео Милев“, Стара Загора.

МИНИСТЕРСТВО
НА
НАРОДНОТО ПРОСВЕЩЕНИЕ

№ 32330
1. Октомври 1920 год.
ГР. СОФИЯ.

До Господина
Т. Милевъ,
писател
въ гр. София

Въ деня на петдесетгодишнината отъ литературната дѣятелностъ на ИВ. ВАЗОВЪ, 24 октомврий 1920 год., день за прослава не само на поета и неговото творчество, но и единъ голъмъ празникъ на българската литература, въ тоя день за бългавъ апотеозъ на българския творчески гений и българската култура, повъреното ми Министерство, къмъ което единодушно сж се присъединили всички просвѣтни учрѣждения въ страната, като отдава на мастития народенъ поетъ ИВ. ВАЗОВЪ данъта отъ почитъ, която той е заслужилъ съ труженичеството си въ продължение на половинъ вѣкъ, чувствува се длѣжно въ илето на прославения поетъ, подъ патронажа и знака на неговото дѣло да отдаде данъта отъ признание и почитъ, която се пада на всички заслужили труженици въ полето на родната култура.

По този случай НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО ЦАРЬТЪ, въ знакъ на признание и висока оценка на Вашата дѣятелностъ като писател, по мое прѣдставление благоволи да Ви награди съ ордена за гражданска заслуга I степенъ, който Ви се изпраща.

София, 24 Октомврий 1920 година.

Министъръ на Народното Просвѣщение:

Медицински акт №927

424

Гео Милев. Том V

Днес, 11 февруарий 1921 год., Инвалидната медицинска комисия, назначена със заповед по Първа Софийска полкова област под №6, параграф 3, от 3-ти януарий 1921 год., в състав: Председател - санитарен полковник г-р Юруков и членове: санитарен подполковник г-р Каролев, санитарен подполковник г-р Абрамов и главния контролър Н. Рашков - представител на Пенсионното отделение при Министерството на финансите.

Като прегледа запасния подпоручик Георги Милев Касабов от 34 Троянски полк, 2-ра рота, на 27 години, от 40 набор, родом от Стара Загора, околия Старозагорска, и намери

СУБЕКТИВНИ ПРИЧИНИ:

От какво се оплаква?

От липса на кости от черепа в областта на ясното око, както и от липса на същото око.

Кога е ранен и в кое сражение (кога е заболял) и в кои лечебни заведения е лекуван?

На 28 април 1917 година в боевете с англо-френците на позицията „Кала тепе“ бил ранен с парче от граната в областта на ясното око. Лекувал се в разни полски болници, после в Александровската болница, в болницата „Тодор Минков“, и в Берлин.

Кога и в какво състояние е бил уволнен от служба?

Уволнен на 1.9.1919 година завинаги по параграфи 1 и 19.

ВЕЩОВАТА МЕДИЦИНСКА СЪСТАВ
 № 417
 1921 г.

Медицински акт

№ 924

Днес 11-и февруарий 1921 год. Инвалидната Медицинска Комисия
 назначена съ заповедь по № Добринска Полкова Дивизионна Область под
 № 6 § 3 отъ 3-и януарий 1921 год. въ старше Прѣседателъ
Дан. Попковничко Дръ Шкумовъ и членове: Дан. Попковничко
Дръ Каралевъ Дан. Попковничко Дръ Аврамовъ и главния
санитарь докторъ Н. Вашиковъ
 прѣдставителъ на Пенсионното Отдѣление при Министерството на Финансите, като
 прѣгледа, зарасния Добруджикъ Георги Милевъ Касабовъ
 отъ 34-та Младенки полкъ или дружина 2-а рота, батарея, ескадронъ.
 на 27 години, отъ 40 наборъ, родомъ отъ гр. Св. Загора
 околия Сиваро-Загорска и намѣри:

Субективни признаци:

ВЪПРОСИ	ОТГОВОРИ
1. Отъ какво се оплаква?	<u>Отив лицев на коси отъ черета въ областта на джечайо око, както и отив лицев на срицайо око.</u>
2. Кога е раненъ и въ кое сражение (кога е заболѣлъ) и въ кои лѣчебни заведения е болѣдувалъ?	<u>На 28-и януарий 1917 год. въ боевитъ въ Англо-Френскитъ на бойницата, Кала Мине бил раненъ въ горѣ отив краката въ областницата на джечайо око. Итнуквал се въ разни болници Балчица, посѣтъ въ Александровската болница, въ Болничурата Мозоръ Шинковъ а въ Берлинъ.</u>

Какво е работил или с какво се е занимавал, преди да стане инвалид?

Писател.

Какво работи сега?

Писател.

ОБЕКТИВНИ ПРИЗНАЦИ

В областта на гясната половина на челната кост и гясното око се забелязва силно хлътване вследствие загуба на цялата гясна половина на челната кост и на част от лявата ѝ половина, както и на загубата на част от костта на гясната половина на горната челюст, която взема участие в образуването на гясната орбита.

В областта на хлътването се забелязва пулсация. Дясното око липсва. По меките тъкани, които закриват мястото на липсващите кости се забелязват доста много... (неясна гума – б. м. Г. Я.) с неправилна форма.

Изследването на зрението на лявото око е показало... (неразчитаемо място с откъснат ъгъл – б. м. Г. Я.) около 5 1/2 Д. Зрението без очила е 3/50, а с отговарящите контактни стъкла се подобрява до 5/5 (нормалното) зрение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комисията, като има предвид гореизложеното, изказа мнение, че запасен подпоручик Георги Милев Касабов от 34 пехотински Троянски полк, 2-ра рота страда от липса на повече от 1/2 на челната кост и липса на гясното око.

Пречи ли му, или не повредата на болестта да упражнява предишното занятие?

Пречи му.

Комисията като взе предвид голямата повреда на костите на черепа, при което има и загуба на дясното око, намира, че по чл. 5 той подлежи на пенсиониране по (2) втора категория.

Погниси:

Документът се съхранява в Къща музей „Гео Милев“, Стара Загора.

Заявление за място

До Господина Председателя
на Офицерското инвалидно гружество
в София

З А Я В Л Е Н И Е

от члена на гружеството Георги Милев, живущ ул.
Мария Луиза 23, III

Господине Председателю,

Понеже не съм получил от общинските места с първата партида от членовете на гружеството, на които са гадени такива, моля да се направят нужните постъпки, за да се даде и на мене място за градеж, право за каквото ми дава приложеното тука удостоверение от Софийската община, от което се вижда, че съм софийски жител с тричленно семейство от преди войната.

София
25.IV.1921

С почит:
Гео Милев

[Резолюция]

До Соф. гр. общ. управление

С ходатайство да се отпусне на просителя място за строене, тъй като е инвалид от войната, чаен на д-вото и соф. житеа от 1911 г.¹ Досега не е представен за място, понеже не му бяха редовни документите.

*Офиц. д-во „Инвалид“
Секретар: (п)*

Съхранява се в Народната библиотека „Кириа и Методий“, София.

¹ Според едно удостоверение от Столичното общинско управление (ДБКМ – БИА, ф. 26, арх. ед. 2, л. 10), вероятно същото, което споменава Гео Милев в заявлението си, се вижда, че той е житеа на София от 1920 г. и е бил записан в регистрите на общината в т. 66, стр. 241. Когато посочва годината 1911 за начало на житеаството си, той има предвид първото си идване като студент през 1911 г.

Молбата на Гео Милев не е удовлетворена.

Заявление за категоризиране на пенсията му

До Пенсионния съвет при
Финансовото министерство

430

Гео Милев. Том V

З А Я В Л Е Н И Е

от Георги Милев (Касабов), зап. подпоручик,
инвалид, живущ
в София, ул. Мария Луиза 23

Госпога,

Като прилагам при настоящото медицински акт №927, издаден от Соф. инвалидна медицинска комисия на 11 февруари 1921 г., моля да бъде съответно пенсиониран като инвалид с чин поручик (за удостоверение на което прилагам издаденото от М-вото на войната, отдел Канцелария, удостоверение под №2411 от 11 май 1921 г., от което се вижда, че имам нужното прослужено време, за да бъде произведен в чин поручик). При това моля да се обърне внимание и се има предвид следното:

От Инвалид. медиц. комисия съм поставен във II (втора) инвалидна категория, като са взети предвид телесните повреди, които имам. Обаче от Върхов. медиц. съвет в заседанието му от 1 април т.г. категорията ми е намалена на III. Разбира се, това Върх. медиц. съвет е направил, без да ме е видял, без да познава сегашното състояние на раната ми, което е следното: липсва ми едното око заедно с цялата околност около него; липсва ми също и повече от половината челна кост от черепа, така че мозъкът ми е покрит само с кожа и се вижда съвсем ясно пулсацията на кръвоносните съдове в него.

Така че, струва ми се, че не мога да бъда категоризиран по параграфите (8 и 20), на които се основава решението на Върхов. медиц. съвет, защото загубата на окоето ми не е главната моя телесна повреда, а — липсата на челната кост от черепа ми, вследствие на което — въпреки петнайсетте операции, на които съм бил подложен в Германия — мозъкът ми стои и днес съвършено незащитен. Дали това ми пречи? Безспорно. Аз не мога да упражнявам предишното си занятие (писателство) така, както по-преди, понеже не мога да стоя нагвесен над масата повече от един час, тъй като от натежаването на мозъка напред започвам да чувствам болки в главата, които ме принуждават след 1 час да почивам 1 час. Независимо от това аз нося в главата си постоянни вътрешни болки, шракания, непрестанно знойно течение от окоето и пр. Вземайки всички тези работи предвид, Инвалид. медиц. комисия ме постави във II (втора) категория, но Върхов. медиц. съвет, незапознат с раната ми, ме е поставил в III категория, макар че при прегледа на зрението ми от специалиста по очни болести г-р Гергинов и член от Върхов. медиц. съвет ми заяви, че ми се полага II категория — той от опит знаел това много добре. Но пак след това, макар че самият г-р Гергинов вероятно е присъствал, Върхов. медиц. съвет е коригирал решението на Инв. комисия в обратен смисъл.

Като се имат всички тия работи предвид, моля да се определи инвалид. пенсия, като се надявам, че ще бъде уважено мнението на Инвал. комисия (II категория), което е подписано и от г. Началника на Пенсионното отделение.

Прилагам:

1. Медицински акт №927.
2. Удостоверение от Воен. м-во №2411.
3. Удостоверение за раняване от 34 п. полк №

4534.

4. Уволнителен билет от 34 п. полк от 14 септ. 1919 г., от който се вижда, че имам да получавам пенсия от 1 септ. 1919 г. до сега.

София, 11 май 1921 г.

С почит:
Гео Милев

432

Гео Милев. Том V

Съхранява се в Къща музей „Гео Милев“, Стара Загора.

Удостоверение от медицинската комисия

У Д О С Т О В Е Р Е Н И Е

Софийски I-класен гарнизон (Санитарно отделение) дава настоящото на Г е о р г и М и л е в, жител на София, в удостоверение на това, че той е освидетелстван от Инвалидната медиц. комисия и признат за военноинвалид по II категория.

(Сп. медиц. акт №927/921 г.)

Настоящото му се дава да му послужи при нужда.
№3491, 24 юли 1922 г., София.

За гарнизонен лекар на
Софийски I-кл. гарнизон: (п)

Съхранява се в Народната библиотека „Кирил и Методий“, София.

Инвалидна карта

Офицерско гружество „Инвалид“ – София

434

Л И Ч Н А К А Р Т А №246

Гео Милев. Том V

На Георги Милев, родом от София¹, инвалид по II категория. Член на офицерско г-во „Инвалид“, клон София.

Лична инвалидна карта №6386/1921 г., I дивизия.

София, 24 ноември 1921 г.

Прегседател: (n)

Секр.-каснер: (n)

Съхранява се в Народната библиотека „Кирил и Методий“, София.

¹ *Гео Милев е роден в с. Раднево, Старозагорско. Тук погрешка е посочено София.*

Изложение

До Господина
Началник на Отдел за култур. учреждения
при М-вото на нар. просвета

Т у к

И И З Л О Ж Е Н И Е
от Гео Милев

Господин Началник,

Длъжността, която поех върху себе си: да денунцирам пред Вас последните погребални удари върху измъчения труп на Народния театър, ме застава, след като посочих нехудожествения ужас, що ни се готви с постановката на „Саломе“ от фарсово-оперетния актьор и режисьор Юри Яковлев, да посоча още една, втора, не по-малко неприятна изненада: „Флорентинска трагедия“ от Уайлд. Аз зная много добре как се явява тази стилна пиеска в репертоара на Нар. театър, по какъв на бърза ръка направен от г. директора превод в проза ще се поставя от режисьора Яковлев, макар че той познавал пиесата толкова малко, колкото и сам директорът – но всичко това може би Вие го знаете вече. Искам само да предупредя и посоча на художественото престъпление, което се върши, като се оставя тази така стилна, високохудожествена пиеса в ръцете на един фарсов актьор като Юр. Яковлев. Аз изтъкнах по-подробно всички лоши условия за постановката на Оскар Уайлд чрез г. Яковлев в първото си изложение¹. Целта ми е само да предизвикам Вашето просветено внимание и заинтере-

субана намеса — и ако е възможно, да предотвратят поне този съвсем излишен позор, който ще се нанесе не само на големия писател Уайлд, но преди всичко на и без това достатъчно разнебитения и опозорения Народен театър. Бих искал да подчертая съвсем ясно, че груг интерес — както изтъкнах в първото си изложение до Вас — аз нямам; защото присъствието в Нар. театър на един директор като Хр. Цанков, който си позволява да повери пиесата „Саломе“ и „Флорентинска трагедия“ в ръцете на режисьор като Ю. Яковлев, да повери ролята Саломе на г-жа Ламбрева-Кипрова, а Ирод на г. К. Стоянов², който си позволява да не познава „Флорентинска трагедия“ и при това да я прежежда — в п р о з а (!), който си позволява още много груги симптоми на нехудожественост и непознатост с театралното дело, защото — казвам — присъствието на един такъв директор изключва предварително всеки мой стремеж за режисьорска работа в Народния театър; за Хр. Цанков — според неговия вкус и разбиране — е нужен режисьор като Юри Яковлев!... Нека съобщя обаче и още нещо, което зная: бившият директор на Народния театър г. Божан Ангелов беше на мнение, че „Нар. театър няма нужда от режисьор като Яковлев; той н и к о г а няма да бъде такъв!“ (частен мой разговор с г. Ангелов преди 2 години).

Ако чувствате известна правда в моите думи, Ваш дълг е, г. Началник, да с п р е т е нехудожествените репетиции на „Саломе“ и „Флорентинска трагедия“.

София, 9 май 1922

С почит:
Гео Милев

Съхранява се в Народната библиотека „Кирил и Методий“, София.

¹ Това „първо изложение“ не е открито в архивите на Министерството на народната просвета, които се пазят в Централния държавен исторически архив. Известна представа за него може да се получи от фейлетона на Йордан Бадев, печатан във в. „Слово“ (бр. 424 от 15.X.1923 г.). След военния преврат Йордан Бадев е попаднал на тези „изложения“ и когато Гео Милев застава определено на демократични позиции, критикът от „Слово“ пише провокаторския си фейлетон „Шествието на глупостта и нахаалството“, в който изпозва „изложенията“. Но понеже „цитатите“ са подбирани тенденциозно, за да се опетни Гео Милев, те не могат да дадат вярна представа за цялостното съдържание на „първото изложение“, да разкрият истинския му дух и насоченост.

² Гео Милев цени извънредно високо самородния талант на артиста Коста Стоянов, пише за него литературен портрет, в който го нарича „бележит артист“. В случая Гео Милев има предвид не неговите творчески възможности, а това, че ролята, която му се дава – на Ирод, е неподходяща за трагическото му амплоа.

Възлага му се постановката на „Електра“

П Р О Т О К О Л №17

4 октомври 1923 г.

438

Гео Минаев. Том V

Артистичният съвет реши: Да се възложи на Г. М и л е в режисировката на пиесата „Електра“¹.

Направи се следното разпределение на ролите в същата пиеса:

Електра – В. Ушева, Клитемнестра – А. Бугевска, Хризотемис – М. Стаматова (Марта Попова), Орест – В. Трендафилов, Егист – Б. Борозанов, възпитател на Ореста – Д. Дундаров, млад слуга – Ив. Георгиев, стар слуга – Б. Пожаров, готвач – Ст. Кожухаров, надзорница – Н. Аджакова.

Председател: Вл. Василев

Членове: Ст. Л. Костов

Сирак Скитник

Съхранява се в Протоколната книга на Артистичния съвет – Драма, стр. 135.

¹ „Електра“ – трагедия от Хуго фон Хофманстал.

Покана за сп. „Пламък“¹

От 15 януари 1924 г. започва да излиза

П Л А М Ъ К

списание за изкуство и култура,

при близкото участие на *Никола Абаджиев, Емануил п. Димитров, Трифон Кунев, Латар, Макс Мецгер, Гео Милев, Димитър Митов, Г. Михайлов, Васил Пундев, Николай Райнов, А. Страшимиров, Николай Хреков, Иван х. Христов, Георги Цанев, Георги Шейтанов, Хр. Ясенов и др.*²

П л а м ъ к започва да излиза в една епоха на безумна социална и културна разруха, когато ония, които би трябвало да бъдат водачи в мисъл и дело, дезертират от своето призвание; когато литературата — българската литература — е достигнала до положението на жалко съкровище, изхвърлено от страшно корабкрушение на незнаен бряг, за да стане плячка на случайни пирати, окрилени единствено от гързостта да плячкосват, а не да творят; когато цялата българска интелигенция, начело с р е з у л я р н и т е кадри на писателите, свива раболепно своето знаме и отстъпва към топлия приют на еснафските идеали и карьеризма; когато народната гуша тръпне болезнено разровена, като рудник, без обаче да бъде извадено из нейните дълбини почиващото там злато; когато, най-сетне, покрусата на днешния ден — покруса във всички области на живота — напразно очаква напътствен лъч към входните двери на новото бъдеще.

П л а м ъ к — в такова едно време — вижда пред себе си една само задача: да бъде факел, който озарява пътя към това ново бъдеще — бъдеще, в което човеш-

кият дух ще отхвърли от себе си всяка тирания на тъмното и безочливо хищното в живота, за да се възправи най-сетне напрегнат от творчески устрем посред светлото съзнание на своята върховна човечност.

П л а м ъ к трябва да обжегне мухъла в душите, да изгори идейните вехторици в живота: това е нашето желание.

П л а м ъ к ще следи общото културно развитие на съвременността – у нас и в чужбина. И ще дава своята преценка за всички значителни прояви в областта на литература, живопис, театър, музика, философия, религия и обществен живот.

П л а м ъ к ще дава проза и стихове от български и чужди автори, като съсредоточи своето внимание главно в критиката. Едно списание трябва да бъде преди всичко барометър на културния живот на времето: критиката трябва да бъде пулсът на списанието. П л а м ъ к ще отдели по-голямата част от своите страници изключително за идейна и актуелна к р и т и к а.

П л а м ъ к ще бъде илюстрирано списание: ще дава в репродукция картини от наши и чужди художници, снимки от културни събития, забележителни театрални постановки, портрети на знаменити културни дейци – писатели, художници и пр. Ще даде и няколко цветни приложения³...

Съхранява се в Народната библиотека „Кирил и Методий“, София.

¹ Тази покана е била изпратена до предишни абонати на сп. „Везни“, на познати културни дейци, на редакции на вестници и списания. Във в. „Лъч“, бр. 45 от 12 януари 1924 г., е напечатано „обявление“, което в кратко резюме предава програмата на списание „Пламък“.

² Целта на Гео Милаев е била да обедини около списание „Пламък“ всички честни и прогресивни писатели.

Не всички от посочените в поканата писатели и критици вземат после участие в списването на списанието, въпреки че първоначално са дали съгласието си. Причините за това са различни при отделните случаи, често пъти диаметрално противоположни.

В сп. „Плаатък“ остават най-самоотвержените и борчески настроени сътрудници, които не се уплашват от никакви закани и репресии. Това е на първо място Гео Милев. Това са още най-близките му сътрудници Николай Хреков, Христо Ясенов, Георги Василев-Шейтанов, М. Марчевски, Ламар. Те изобличават в стихове и статии полицейщината и своеволията на управляващите, стоят на ярки демократични позиции. След атентата през април 1925 г. властта се разправя и със сп. „Плаатък“ и неговите близки сътрудници. Жертва на безотговорните убийства стават Гео Милев, близките му сътрудници Хр. Ясенов и Георги Василев-Шейтанов. Сп. „Плаатък“ дава най-много жертви от всички наши списания по това време.

³ „Поканата“ завършва с осведомяване за броя на книжки и цената на абонамента.

Молба до Апелативния съд

442

Гео Милев. Том V

Чрез Софийския окръжен съд
До Софийския апелативен съд

Ч А С Т Н А Ж А Л Б А

от Гео Милев, писател, София, сега задържан под стража в
против определението на Софийския окръжен съд
от 14.V.1925 г. по угл. г. № 249/925, II угл. отг.

Господа съдии,

По сила на чл. 556 угл.

Моля ви да отмените определението на Софийския окръжен съд, с което е поставено вземането ми под стража по горното дело, и да постановите да бъда освободен, понеже съм представил определената ми по-рано гаранция.¹

За да измени мярката ми за неотклонението ми от поръчителство в поставяне под стража, почитаемият окръжен съд се е основал на новия чл. 22/§21 от Закона за изм. 3. защита на гърж. — Държ. в-к, брой 278 от 16.III.1925. Съдът обаче не трябваше в случая да прилага тоя нов закон по следните съображения: 1) тоя закон е издаден след излизането на инкриминираната поема и щом не се съдържа изрична разпоредба да му се даде обратна сила, не следва да се прилагат с обратна сила и постановленията му за мярката за неотклонение, защото те отегчават положението на подсъдимия; 2) сам окр. съд не приложи с присъдата си новия закон като нов, а ако бе го приложил по отношение квалификацията, сигурно би под-

вел деянието, щом го намира за престъпно, под новия чл. 7 за обвинение, по който и новият чл. 22 предвижда поръчителство; 3) след излизането на новия закон приписаното ми деяние не е подведено под никой от членовете на новия закон и по тях срещу мен няма обвинение, а такава има по стария и отменен чл. 5, а за деяние по него нито новият, нито старият закон не предвижда изрично вземане под стража; 4) ако мълчанието на закона по подобен случай е неясност или непълнота, или двусмислие на закона, трябва да се приеме тълкуването, което е по-благоприятно за събата на подсъдимия съгласно общото правило, което се съдържа в чл. 463 угл. съд.

Моля да се представи възможно най-скоро настоящата ми жалба заедно с делото или преписи от определението, резолюцията и обвинителния акт.

С почит:

София, май 1925

Съхранява се в НБКМ, София.

¹ *Преди разгаждането на делото срещу поетата „Септември“ Гео Милев не е бил взетан под стража.*

Писмена защита пред съда

444

Гео Милев. Том V

До почитаемия
Софийски окръжен съдП И С М Е Н А З А Щ И Т А¹
от Гео Милев, София, подсъдим
по угл. г. 249/925, III угл. отг.

Господа съдии,

Моля ви да бъда оправдан по следните съображения:

1. Поемата ми „Септември“ се инкриминира и се иска наказанието ми по чл. 5 от Закона за защита на гържавата, и то текста на този член по закона от 25.I.1924 г. След тая дата обаче с §5 от Закона за изменение и допълнение Закона за защита на гържавата (Държавен вестник, бр. 278 от 16.III.1925) въпросният чл. 5 бе отменен, следователно по него не мога да бъда наказан по сила на чл. 1 от Наказателния закон. С отменяването на един закон, който е предвиждал и наказвал известно деяние, премахва се наказателноправната норма, която прави престъпно и наказуемо това деяние, и последното става ненаказуемо, макар и да бъде извършено при режима на отменения закон, защото следва да се приложи по-новият, който, като прави да отпаде престъпността на деянието, се явява по-мек от стария (отменения) – Справка фон Лист, Учебник по наказателно право, Обща част, стр. 56.

В конкретния случай без значение е обстоятелството дали законът от 16.III.1925, общо взето,

е по-строг или по-мек от стария. Той е безспорно по-мек по отношение състава, под който се подвежда моето деяние, защото т о я с ъ с т а в се премахва (отменява). Действително с чл. 19 на същия закон от 16.III.1925 се създава нов престъпен състав, подобен на оня, предвиден в отменения чл. 5, обаче новият чл. 19 е неприложим по сила на чл. 2, алинея I от Наказателния закон, защото няма обратна сила. А при това дори и по новия чл. 19 се наказва деянието, ако е извършено по предвидения в новия чл. 6 начин — т.е. устно, писмено или чрез печатно произведение, но не и чрез художествено произведение, каквато е инкриминираната моя поема и както предвиждаше отмененият чл. 5.

Много естествено е, че с новия закон законодателят е искал да ограничи отговорността на писателите — автори на х у д о ж е с т в е н и произведения — и затова отделя тия произведения от категорията на другите печатни такива, в които ги бе поставил по стария чл. 5, и затова създава текста на новия чл. 7, в който се определят други елементи за инкриминиране художествени произведения, при което текстът на чл. 7 значително по-малко стеснява свободата на писателя. А законодателят бе длъжен да скъпи тая свобода, защото за развитието на родното изкуство тя е първото необходимо условие.

2. Независимо от гореизложеното поемата ми не съдържа елементи на престъпление нито по стария чл. 5, нито по новите 7 и 19 (неприложими като нови) от Закона за защита на държавата. Ни дума, ни ред, ни пасаж от нея не о п р а в г а в а създаването на нелегални организации, не в ъ з х в а л я в а терористични действия, а само о п и с в а, р и с у в а картината на събития, станали преди създаването на моя закон — събития печални и трагични, които не могат да останат скрити от погледа на писателя ху-

дожник и да не привлекат перото му. А к а к се описва известно събитие, това зависи от художествения похват и способности на автора и не влиза в оценката на съдилищата и властите. Не може от автора, колкото и обективен да е, да се иска да скрие съвсем своите чувства при рисуването на картината. Един вижда нещата, които изобразява, в една светлина, друг в малко по-друг колорит или нюанс. Събитията като описаните не могат да не извикат чувство у писателя. Но в моята поема аз все пак съм се старал и съм успял да не влагам мои чувства, нито мои идеи, а да опиша, да изобразя стихията на стълкновението, кървавата жестокост на развилите се борби, без да си поставям някаква друга цел – да давам преценка на събитията. Най-много може да бъде вменено в „грях“ перото ми, че е описало картина, която може да буди у читателя състрадание към пострадалите в тая кървава стихия и възмущение от жестоките средства на борбата. Във време на озлобление, на настървеност аз описвах станалите събития, без да преследвам цели. Но нарисуваната картина трябва да засегне само струната на ч о в е ш к и т е чувства у читателя; да възбуди отвращение от кървите (стр. 221: „Смърт, убийство, кръв! Докога, докога?“); да събуди надежда, че ще настане край на кръвопролитията и ще настъпи човещина и благоденствие (краят на поемата). Но обстоятелството, че картината буди подобни чувства, не може да ми се вмени във вина, нито е моя голяма заслуга – у всеки човек тая поема и нарисуваната в нея картина не ще събуди еднакви чувства. Зависи от психиката, културата и характера на читателя. Следов. „целта“, която е движила перото ми, е обикновена „цел“ на всяко художествено произведение – да изобрази събития, действия, чувства, мисли (които не са мисли и чувства на автора, а на героите), без да се грижи за начи-

на, по който това изображение ще се възприеме от разните читатели. Оценката пък на отделните думи, термини, изрази подлежи да се разглежда не от углавния съд, а само от литературната критика. Законът не бива и сигурно не иска да се вмесва в тая „святая светих“ на писателското творчество и ще бъде печален куриоз в историята на родното изкуство, ако се инкриминират изрази като тия, които съм употребил в поемата си. При това подборът на думите до голяма степен става несъзнателно, в процеса на творчеството, под влияние на подсъзнателните внушения на писателя в момента на вдъхновението. Може ли погавя да се говори за умисъл в юридически смисъл и да се вмени в углавна в и н а подборът на думите, изразите, средствата, формите на описанието? В случая имаме една поема, която дори не е лирическа и не изразява чувства на автора, а колко по-малко мисли, идеи, преценки, одобрения или възхваления.

Господа съдии,

За честта на българското правосъдие не произнасяйте осъдителна присъда, защото с нея бихте нанесли удар, рана, петно върху р о д н о т о и з к у с т в о и неговото развитие. Изкуството цъфти само на почвата на свободата. Не стеснявайте писателя, за да не убивате изкуството!²

С почит:

София, 14.V.1925

Съхранява се в НБКМ, София.

¹ По думите на съпругата му Гео Милев първоначално е възнамерявал да произнесе пред съда остра реч в защита на поемата си и на революционното изкуство. Но близките му са го разубедили в това намерение, като са му посочили, че времента са неподходящи за това. На процеса Гео Милев е произнесъл

защитната си реч по ръкописните бележки (Док. 22).

² Въпреки защитата на Гео Милев на 14 май 1925 г. той е бил осъден заради поетата си „Септември“ на 1 година затвор и 20 000 лв. глоба. В мотивите към присъдата се казва: „Поезията като изкуство не познава нито националност, нито партийност. Поетът не е за чисто изкуство, възхвалява или описва от гледницето на своето изкуство както красивите, така и мрачните събития или случки от реалния живот – но всичко това той върши, като стои на своя висок трон над дребнавите гъзги в живота, на който го поставя неговото призвание от лирата на изкуството. В своето отношение към отделните епизоди в живота около му, които му правят силно впечатление, той страна не взема: той не възхвалява едни, да обижда други – той само рисува всичко, което вижда, и го рисува с нежните и мили краски на поезията, които само неговото творчество може да даде, и то така, че когато четещът проутее неговото произведение, той ще вижда там само едно цветно, а не фотографическо обрисуване на даден епизод от живота...“ Въспоменателен сборник „Гео Милев“, 1936).

Бележки за защитата

Точен препис
от бележките на Гео Милев за защитната му реч
пред съда

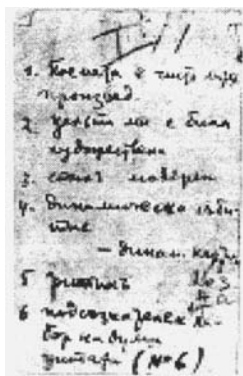
449

Документи

14 .V.1925 г.

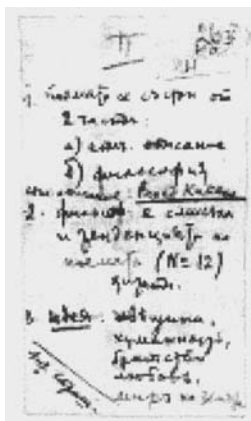
I

1. Поемата е чисто литер. произвед.
2. Целта ми е била художествена
3. стил модерен
4. динамическо събитие
— динам. картина
5. ритъм
6. подсъзнателен набор на гуми
цитати (№6)

II

1. Темата се състои от 2 части:
 - а) епич. описание:
 - б) философия
- стих. описание: Всрѣд купежа
2. Философ. е смисълът и тенденцията на поемата (№12)
цитати
3. Идея: човещина,
хуманност,
братство,
любов,
мир на земята.
Ант. Страш.

III

1. Тази идея е обща за моето творчество

цитат:

Експр. кал. - 12.

Мир вам!

Ч. Н. Г.

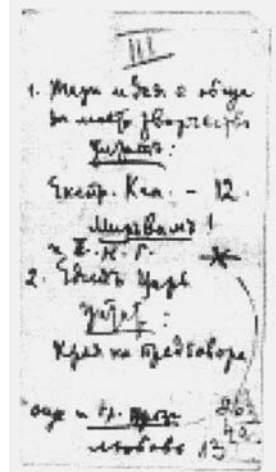
2. Егип цар

цитат:

Края на предговора

Още и гр. прози

Любов

IV

1. Тази идея за
човещина
идеално състояние
вечен мир

е

идея на всички

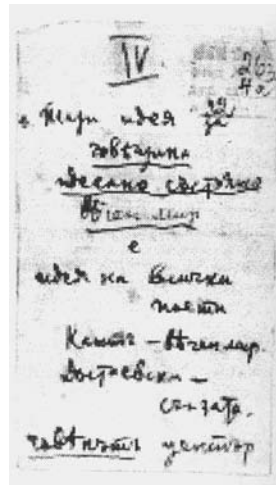
поети

Кант — вечен мир.

Достоевски —

съзлата.

Човекът център

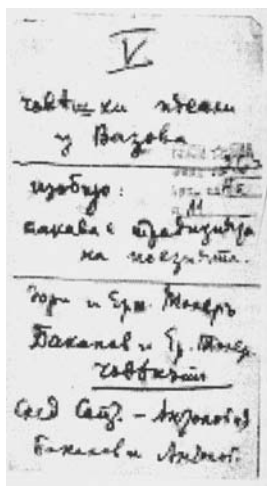
V

Човешки идеали
у Вазова

изобщо:
такава е традицията
на поезията.
дори у Ерн. Толер
Бакалов и Ер. Толер.

Човекът

След Септ. – Антология
Бакалов и Антолог.

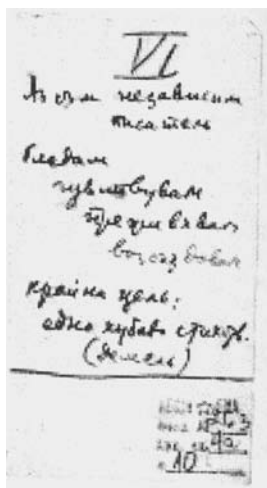

VI

Аз съм независим
писател

Гледам
чувствавам
преживявам
възсъздавам

Крайна цел:
едно хубаво стихотв.
(Демел)

VII

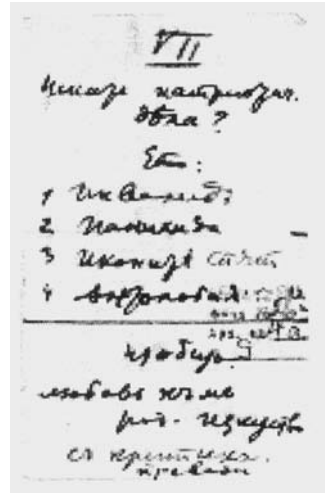
Искаме патриотич.

дела?

Ето:

1. Инвалид
 2. Панихида
 3. Иконите смят
 4. Антология
- изобщо:

любов към
рог. изкуство
С критика
Преводу

VIII

Първо дело от този

рог: за поезия

т.е.

голям въпрос

за

съда

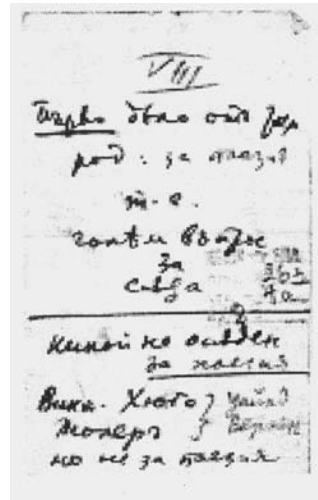
Никой не е осъден

за поезия

Викт. Хюго Уайлд

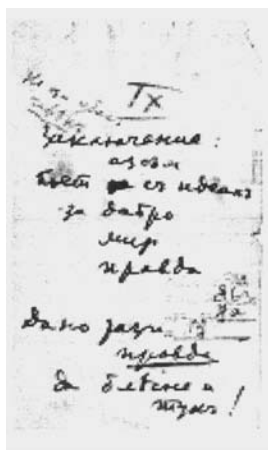
Толер Верлен

но не за поезия

IX

С молив е написал отстрани:
Не съм убил човек

453

Документи

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

аз съм
поет с идеал
за добро
мир
правда
Дано тази
правда
да блесне и
мук!

По тези бележки Гео Милев изгражда защитата си по време на процеса. Бележките се съхраняват в НБКМ, София.

Разписка за получен заем¹

P A З П И С К А 300 лв.

454

Гео Милаев. Том V

Подписаният уверявам, че получих от 2-на секретаря на Офицерското дружество „Инвалид“ сумата триста взаимнообразно, срещу залог на пенсията ми за третото тримесечие на н.г., съгласно протоколното решение на Управителния съвет на дружеството.

14.V.1925

Получател: Гео Милаев

Съхранява се в НБКМ, София.

¹ Тази разписка е последният известен документ, написан и подписан от ръката на Гео Милаев. Заемната сума, за която тя се издава, е била взета вероятно във връзка с делото за поемата „Септември“, което е гледано през същия ден, 14.V.1925 г.